

UTSJOEN KUNTA

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma (OAS)

Karigasniemen keskusta-alueen asemakaava

26.8.2022

Sisällys

1.	Yleistä	2
2.	Suunnittelualue	2
3.	Suunnittelun lähtökohdat ja alustavat tavoitteet	3
4.	Suunnittelutehtävä	4
5.	Suunnittelualueen kaavoitustilanne	4
6.	Vaikutusten arviointi ja selvitykset	8
7.	Vaikutusten arviointimenetelmät	9
8.	Osalliset	9
9.	Osallistuminen ja vuorovaikutuksen järjestäminen	10
10.	Viranomaisyhteistyö	11
11.	Kaavoituksen arvioitu aikataulu ja päätöksentekovaiheet	11
12.	Yhteystiedot	12

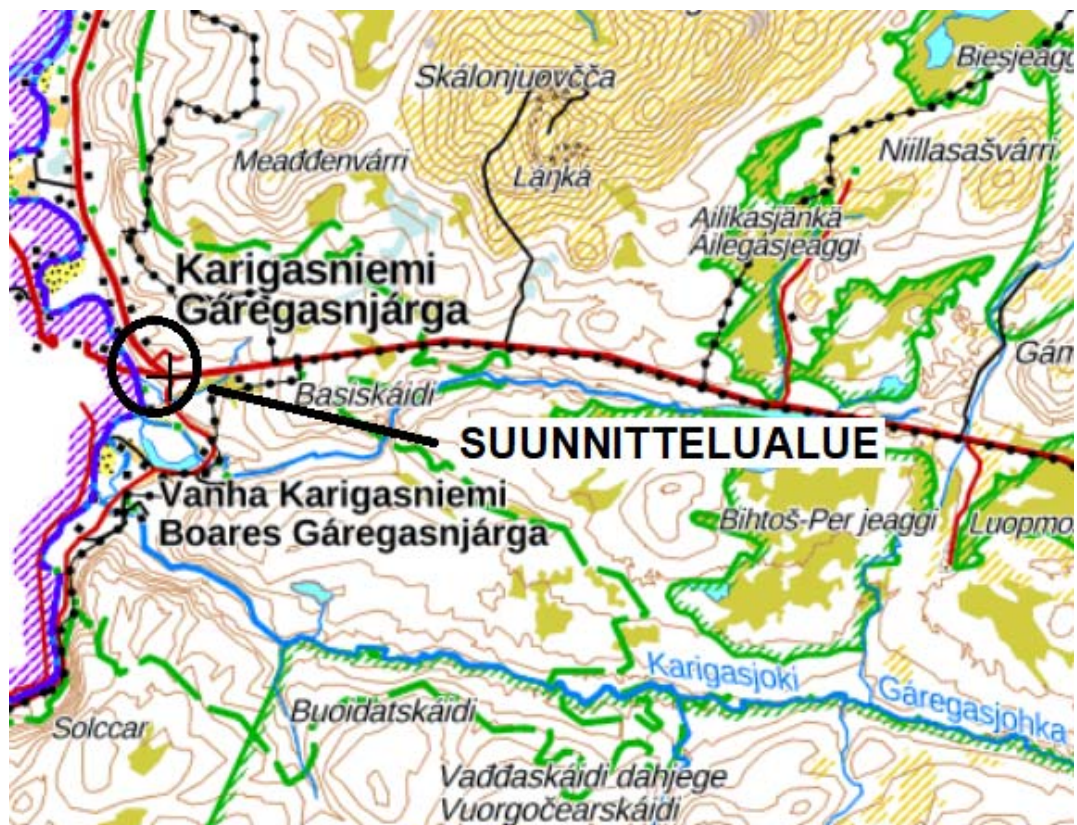
1. Yleistä

Maankäyttö- ja rakennuslain 63 §:n mukaan kaavaa laadittaessa tulee riittävän aikaisessa vaiheessa laatia kaavan tarkoitukseen ja merkitykseen nähden tarpeellinen suunnitelma osallistumis- ja vuorovaikutusmenettelyistä sekä kaavan vaikutusten arvioinnista. Osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa (OAS) kuvataan kaavoitustehtävää sekä määritellään kaavatyössä käytettävät osallistumisen ja vuorovaikutuksen periaatteet, laajuus ja tavat. OAS:ssa selvitetään, miten osalliset voivat esittää mielipiteensä kaavoituksen eri vaiheissa ja miten tästä tiedotetaan

Tämä osallistumis- ja arviointisuunnitelma koskee asemakaavan laatimista Utsjoen kunnan Karigasniemen alueelle.

2. Suunnittelualue

Suunnittelualue sijaitsee Utsjoen kunnan Karigasniemen keskustassa. Suunnittelun kohteena on noin 170 hehtaarin alue.

Kuva 1. Suunnittelualueen sijainti. © Maanmittauslaitos 5/2021

Kuva 2. Suunnittelualueen sijainti ja rajaus. © Maanmittauslaitos 5/2021

3. Suunnittelun lähtökohdat ja alustavat tavoitteet

Utsjoki tunnetaan saamelaisuudestaan, rajan ylittävstä elinkeinotoiminnastaan, ainutlaatuisista kulttuuri- ja luontomatkailupalveluistaan sekä luontaiselinkeinoistaan. Kaavoituksen tavoitteena on sovittaa yhteen ekologiset, maisemalliset, kulttuuriset, sosiaaliset ja taloudelliset lähtökohdat parhaalla mahdollisella tavalla. Lisäksi kaavoituksessa huomioidaan poronhoidon ja luontaiselinkeinojen turvaaminen.

Kaavoitettava alue on Karigasniemen kylätaajaman aluetta, jolloin kaavassa tulee ratkaistavaksi yhdyskuntarakenteen kannalta keskeisen rakentamisen ohjaaminen ja sovittaminen maisemallisesti ja kulttuurillisesti merkittävään kyläympäristöön.

Karigasniemi on yksi Utsjoen kunnan kylätaajamista. Alue sijaitsee Suomen ja Norjan rajalla Tenojokilaaksossa. Karigasniemen alueella on voimassa Pohjois-Lapin maakuntakaava. Maakuntakaavassa Karigasniemen kylä on keskustatoimintojen alue ja keskuskylä (c/at). Lisäksi alue on merkitty matkailun vetovoima-alueeksi (matkailun ja

virikistyksen kehittämisen kohdealue).

Utsjoen kunnan alueelle laadittiin Tenon kehittämissuunnitelma ja osayleiskaavat vuosien 2003 - 2007 aikana. Kehittämissuunnitelma on kunnan kehittämistä ja koko hankkeen toiminnallisia lähtökohtia ja kehittämisvaihtoehtoja selvittävä ja suunnittelutavoitteita asettava raportti. Karigasniemen keskustan alueella on voimassa Karigasniemen osa-alueen osayleiskaava, joka on saanut lainvoiman 28.9.2011.

Utsjoen kunnanhallitus on päättänyt kokouksessaan 5.11.2020 § 123 käynnistää asemakaavan laadinnan.

4. Suunnittelutehtävä

Tehtävänä on laatia suunnittelualueelle maankäyttö- ja rakennuslain (MRL) mukainen asemakaavan. Kaava laaditaan mittakaavaan 1:2 000.

MRL 50 §:n mukaan "alueiden käytön yksityiskohtaista järjestämistä, rakentamista ja kehittämistä varten laaditaan asemakaava, jonka tarkoituksena on osoittaa tarpeelliset alueet eri tarkoituksia varten ja ohjata rakentamista ja muuta maankäyttöä paikallisten olosuhteiden, kaupunki- ja maisemakuvan, hyvän rakentamistavan, olemassa olevan rakennuskannan käytön edistämisen ja kaavan muun ohjaustavoitteen edellyttämällä tavalla".

5. Suunnittelualueen kaavoitustilanne

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet ovat osa maankäyttö- ja rakennuslain mukaista alueidenkäytön suunnittelujärjestelmää. Lain mukaan alueidenkäyttötavoitteet on otettava huomioon ja niiden toteuttamista on edistettävä maakunnan suunnittelussa, kuntien kaavoituksessa ja valtion viranomaisten toiminnassa.

Valtakunnallisista alueidenkäyttötavoitteista päättää valtioneuvosto. Valtioneuvosto päätti valtakunnallisista alueidenkäyttötavoitteista 14.12.2017. Päättös on tullut voimaan 1.4.2018. Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet tulevat pääosin käsiteltäväksi maakuntakaavoituksessa ja yleiskaavoituksessa.

Kyseisessä asemakaavoituksessa valtakunnallisista alueidenkäyttötavoitteista huomioidaan elinkeino- ja yritystoiminnan kehittäminen, rajanylityspaikkojen kehittämismahdollisuudet, tulvariskialueet, liikenteen melupäästöt sekä valtakunnallisesti arvokkaiden kulttuuriympäristöjen turvaaminen. Asemakaavassa käsiteltävät valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet koskevat alleviivattuja tavoitteita.

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet ovat:

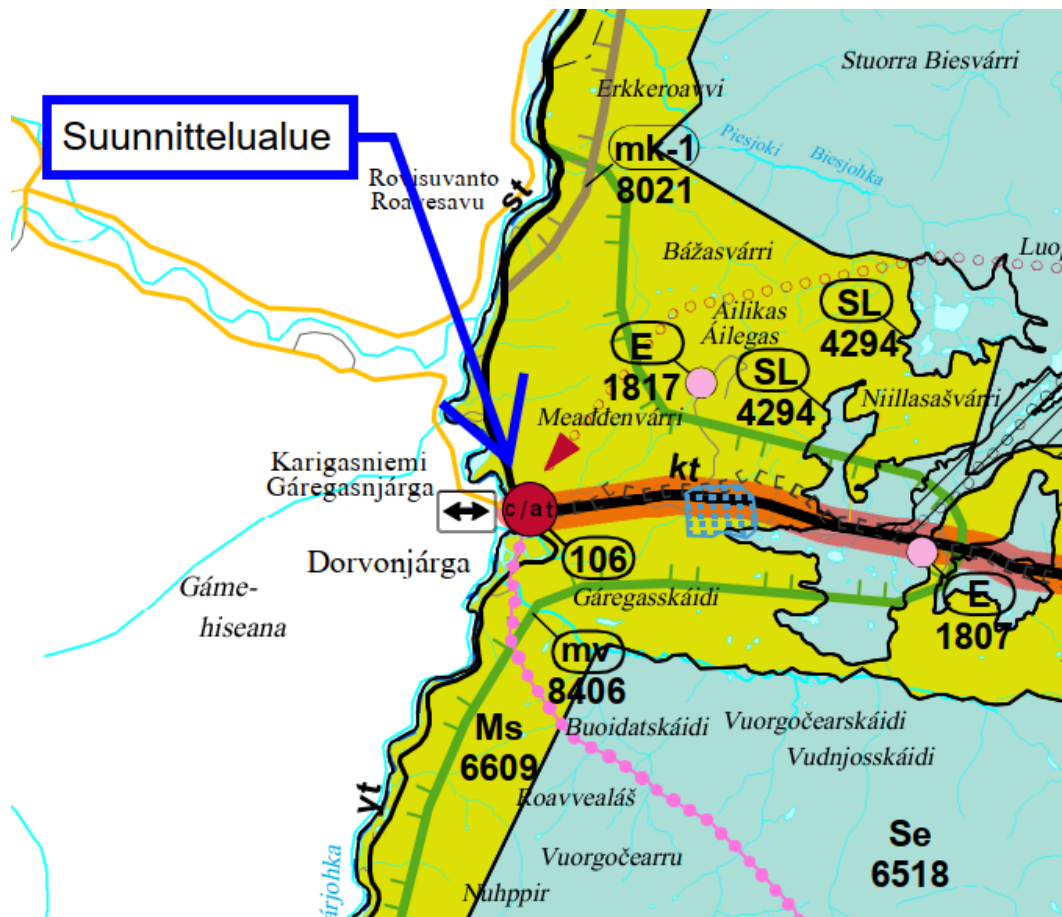
-Toimivat yhdyskunnat ja kestävä liikkuminen

- Tehokas liikennejärjestelmä
- Terveellinen ja turvallinen elinympäristö
- Elinvoimainen luonto- ja kulttuuriympäristö sekä luonnonvarat
- Uudistumiskykyinen energiahuolto

Maakuntakaava

Maakuntakaava ei ole voimassa alueella, jossa on voimassa oikeusvaikutteinen yleiskaava.

Alueella on Pohjois-Lapin maakuntakaava, joka on vahvistettu 27.12.2007. Maakuntakaavassa alueelle on osoitettu keskustoimintojen alue ja keskuskylä (c/at) kaavamerkintä

Kuva 3. Voimassa oleva Pohjois-Lapin maakuntakaava

Merkinnät:

Keskustatoimintojen alue ja keskuskylä

Merkinnällä osoitetaan keskuskylä, joissa pyritään säilyttämään tai joihin suunnitellaan maaseudun peruspalveluita, joita voidaan pitää sopivina rakentamisalueina ja joiden keskeisille alueille voidaan sijoittaa laajan alueen ja rajakaupan palveluja, myös vähittäiskaupan suuryksiköitä.

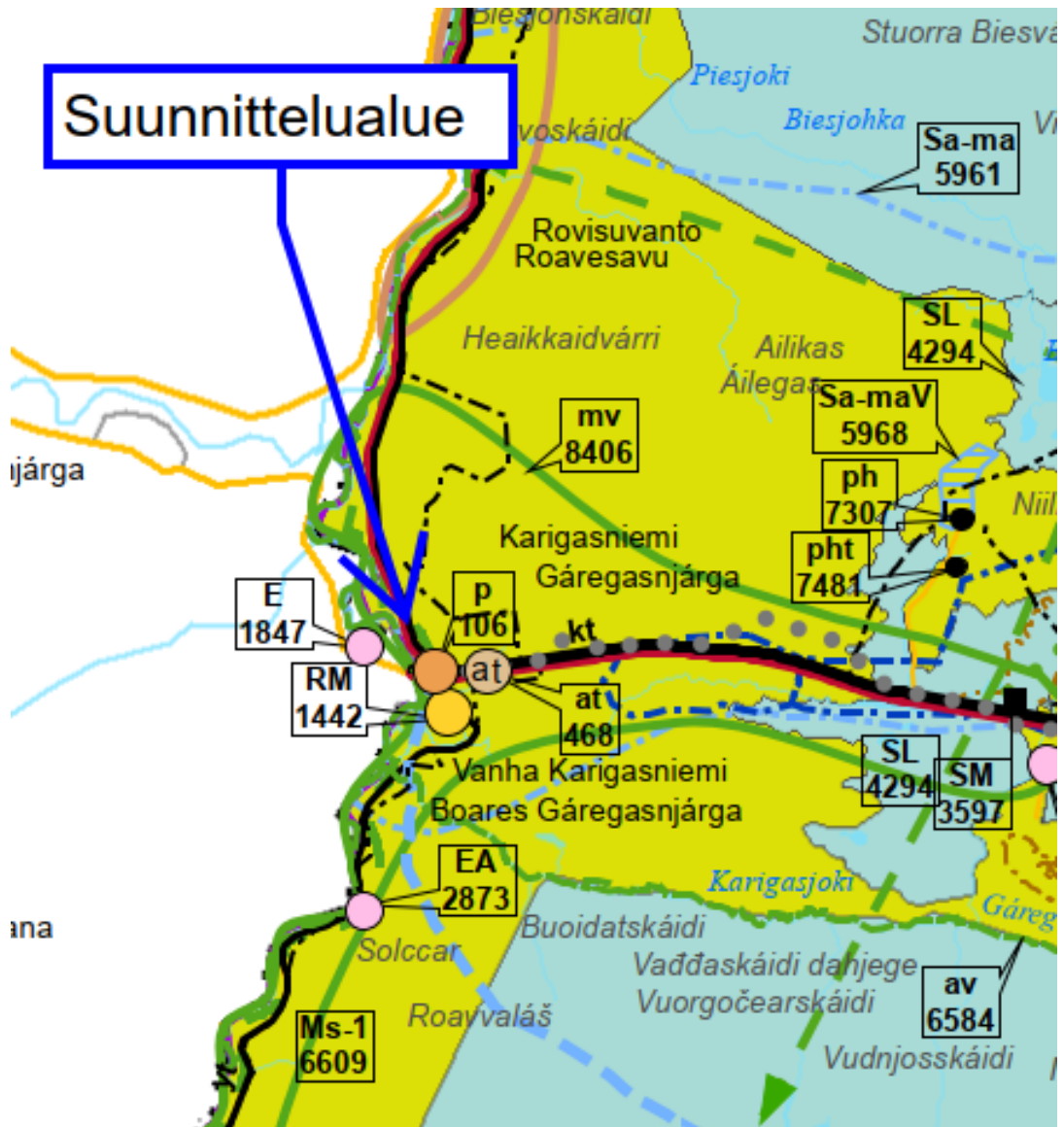
Rajanylityspaikka

mv Matkailun vetovoima-alue, matkailun ja virkistystyksen kehittämisen kohdealue

Merkinnällä osoitetaan matkailun ja virkistystyksen kehittämisen alueidenkäyttöllisiä periaatteita.

Aluetta tulee kehittää matkailukeskusten, maaseutumatkailun, palvelujen ja reitistöjen yhteistoiminnallisena kokonaisuutena alueen pääkäyttötarkoitusten kanssa yhteen sopivalla tavalla.

Alueella on vireillä Pohjois-Lapin maakuntakaava 2040, jonka Lapin liiton valtuusto palautti valmisteluun kokouksessaan 17.5.2021.

Kuva 4. Pohjois-Lapin maakuntakaava 2040 ehdotus.

Merkinnät:

p 	PALVELUJEN ALUE, RAJAKAUPPAKYLÄ Merkinnällä osoitetaan yksityisten kaupallisten palvelujen alueita rajakauppakylissä. Alueen suunnittelussa ja rakentamisessa tulee kiinnittää huomiota hyvän rakennustavan ja taajamakuvaan toteuttamiseen.
--	--

 	MATKAILUPALVELUJEN ALUE/KOHDE Merkinnällä osoitetaan seudullisesti merkittäviä matkailupalvelujen alueita, kuten matkailu- ja lomakeskuksia, lomakyläiä, lomahotelleja, leirintäalueita tai muita vastaavia matkailua ja majoitusta palvelevia toimintoja. <i>Alueen suunnittelussa on huolehdittava siitä, että matkailun kehittämistarpeet sovitetaan alueen luonto-, maisema- ja kulttuuriympäristöarvoihin niitä hyödyntäen. Saamelaisien kotiseutualueella otetaan huomioon saamelaisten kulttuuriperintö- ja ympäristöarvojen erityispiirteet.</i> <i>Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa alueelle voidaan osoittaa matkailu-, virkistys- ja urheilupalvelujen lisäksi vapaa-ajan ja pysyvää asutusta.</i> <i>Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on pääosin tukeuduttava rakennettuun ympäristöön siten, että alueen luonnonympäristö- ja maisema-arvoja vaalitaan sekä virkistykseen ja ulkoilun tarpeet turvataan.</i>
--	--

	KESKUSKYLÄ Merkinnällä osoitetaan alueita, joilla pyritään säilyttämään tai joille suunnitellaan maaseudun peruspalveluita ja joita voidaan pitää sopivina rakentamisalueina. <i>Alueella tulee säilyttää ja kehittää monipuolisesti maaseudun elinkeinoja, palveluja, asutusta ja kulttuuriympäristöä.</i>
---	--

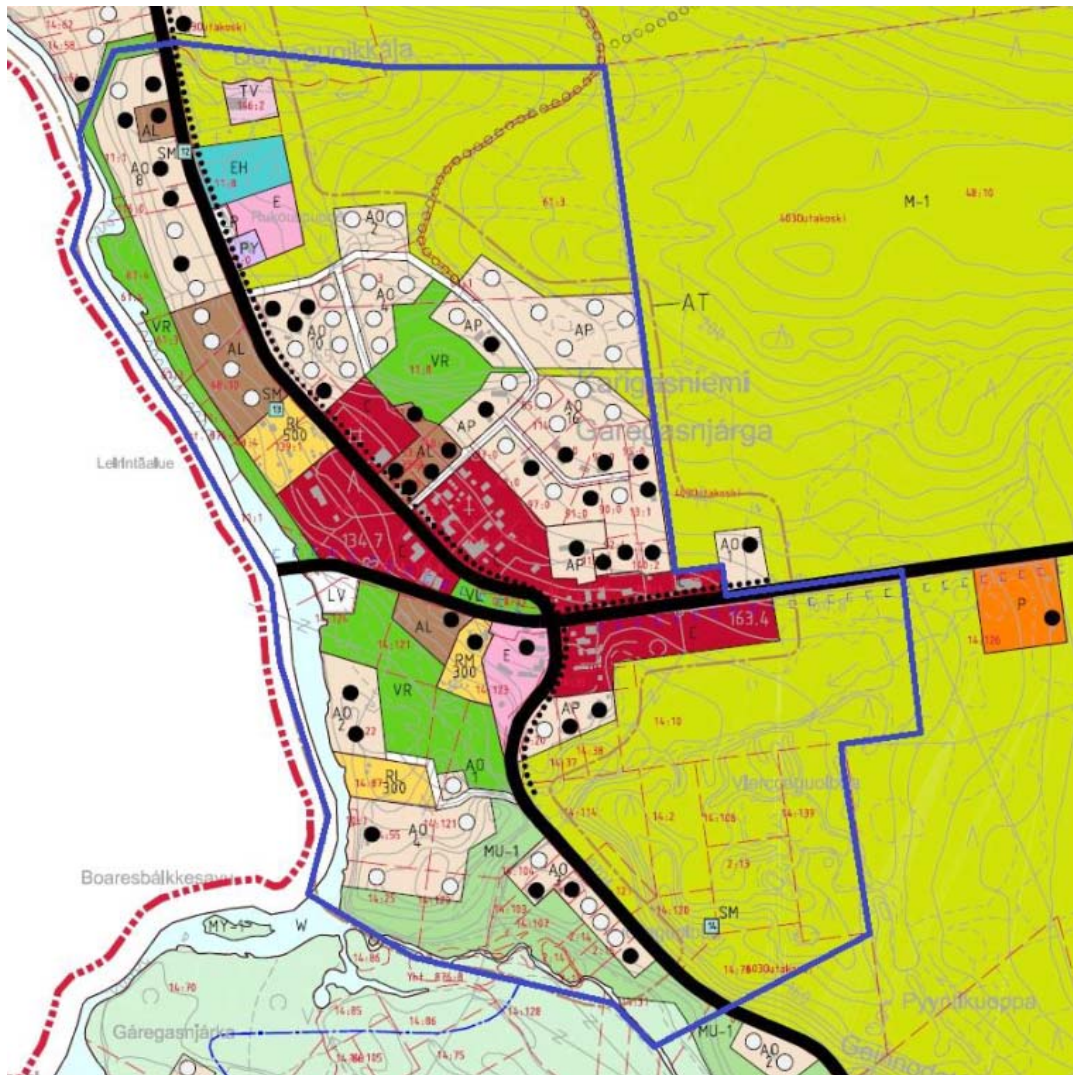
	MATKAILUN VETOVOIMA-ALUE, MATKAILUN JA VIRKISTYKSEN KEHITTÄMISEN KOHDEALUE Merkinnällä osoitetaan matkailun ja virkistykseen vyöhykkeitä, joihin kohdistuu alueidenkäyttöllisiä kehittämistarpeita ja niiden yhteensovittamista. <i>Aluetta tulee kehittää matkailukeskusten, matkailupalvelukohteiden, kylä- ja maaseutu-matkailun, palvelujen ja reitistöjen yhteistoiminnallisena kokonaisuutena alueen pääkäyttötarkoitusten kanssa yhteen sopivalla tavalla. Kulttuuriperintö-, maisema- ja luontoarvoja tulee vaalia matkailun vetovoimatekijöinä.</i> <i>Saamelaisien kotiseutualueella alueidenkäytön suunnittelussa turvataan saamelaisille alkuperäiskansana oikeus ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan.</i>
---	--

 	SAAMELAISKULTTUURI, KULTTUURIYMPÄRISTÖN JA/TAI MAISEMAN VAALIMISEN KANNALTA VALTAKUNNALLISESTI TÄRKEÄ ALUE TAI KOHDE. Merkinnällä osoitetaan saamelaiskulttuuriin liittyvät valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet ja valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt. <i>Alueen suunnittelussa on otettava huomioon kulttuuriympäristön ja maiseman ominaispiirteiden vaaliminen ja turvattava maisema- ja kulttuurihistoriallisten arvojen säilyminen. Kohteisiin tai alueisiin vaikuttavissa hankkeissa tulee museoviranomaiselle varata mahdollisuus lausunnon antamiseen.</i>
--	--

Yleiskaava

Alueella on voimassa Karigasniemen osa-alueen osayleiskaava, Karigasniemen kyläkeskuksen alue, jonka kunnanvaltuusto on hyväksynyt 4.12.2007 ja se on saanut lainvoiman 28.9.2011.

Yleiskaavassa alueelle on osoitettu kyläkeskusvyöhykkeen (AT) osa-alueen kaavamerkintä. Kaavamerkinnän määräyksen mukaan yleiskaavassa osoitetuille tiiveimmille rakentamisalueille tulee rakentaminen suunnitella yleiskaavaa yksityiskohtaisemmin. Yleiskaavassa on osoitettu kyläkeskuksen alueelle mm. keskustatoimintojen alueen (C) aluevaraus, jonka rakentamista ei ole yleiskaavassa tarkemmin ohjattu. Asemakaavalla tarkennetaan yleiskaavan ohjausta tiiviillä kyläalueella.

Kuva 5. Ote voimassa olevasta osayleiskaavasta.

Asemakaava

Suunnittelualueella ei ole voimassa asemakaavaa.

Pohjakartta

Pohjakarttana käytetään kunnan ajantasaista pohjakarttaa 1:2000.

6. Vaikutusten arviointi ja selvitykset

MRL:n 9 §:n mukaan kaavan tulee perustua kaavan merkittävät vaikutukset arvioivaan suunnitteluun ja sen edellyttämiin tutkimuksiin ja selvityksiin. Kaavan vaikutuksia selvittäessä otetaan huomioon kaavan tehtävä ja tarkoitus.

MRA:n 1 §:ssä edellytetään, että selvitysten on annettava riittävät tiedot, jotta voidaan arvioida suunnitelman toteuttamisen merkittävät välittömät ja välilliset vaikutukset:

- ihmisten elinoloihin ja elinympäristöön
- maaperään, vesiin ja luonnonarvoihin
- maisemaan ja rakennettuun ympäristöön
- uudisrakentamisen edellytyksiin ja palveluihin
- alue- ja yhdyskuntarakenteeseen sekä liikenteeseen

Kaavassa merkittävimmät vaikutukset kohdistuvat alleviivattuihin aiheisiin.

7. Vaikutusten arviointimenetelmät

Tehdyt ja tehtävät selvitykset/arviot toimivat perustana vaikutusten selvittämisessä ja arvioinnissa. Uudet selvitykset ja vaikutusten arvioiminen perustuvat olemassa oleviin tietoihin ja ne kohdennetaan suunnittelun kannalta olennaisiin alueisiin ja aiheisiin. Aikaisempien selvityksien lisäksi kaavatyössä tehdään luonto- ja maisemaselvitys.

Arviointityö on koko kaavoitusprosessin ajan jatkuvaa ja ympäristövaikutuksia tarkastellaan kaikissa suunnitteluvaiheissa. Arviointi ei tuota yksiselitteistä tulosta vaan tietoa, jonka perusteella voidaan päätellä, miten eri vaihtoehdot sopivat erilaisiin tavoitteisiin ja ympäristöarvoihin.

Vaikutuksia ihmisten elinoloihin ja elinympäristöön arvioidaan osallisten ja eri sidosryhmien kanssa käytävin keskusteluin. Vaihtoehtojen vertailuksi selvitetään, mitä ympäristövaikutuksia aiheutuu, jos suunnitelmaa ei tehdä ollenkaan (0-vaihtoehto). Tämä on osa nykytilan selvittämistä. Vaikutuksia kuvaillaan sanallisesti ja tarvittaessa havainnollistetaan teemakartoin. Vaikutusten arviointiin kuuluu myös havaittujen haittavaikutusten lieventämisen ennakointi.

Kaavaan voidaan ottaa mukaan kaavamääräyksiä, joilla pyritään haittojen estämiseen tai rajoittamiseen (MRL 57 §).

8. Osalliset

Maankäyttö- ja rakennuslain 62 §:n mukaisesti osallisia kaavoitukseen ovat alueen maanomistajat ja ne, joiden asumiseen, työntekoon tai muihin oloihin kaava saattaa huomattavasti vaikuttaa sekä viranomaiset ja yhteisöt, joiden toimialaa suunnittelussa käsitellään.

Osallisten toivotaan ottavan osaa kaavoitukseen liittyvään suunnitteluun tässä osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa esitettyjen periaatteiden ja tavoitteiden saavuttamiseksi. Oheinen luettelo pyrkii kattamaan pääosan osallisista, mutta ei ole ketään poissulkeva. Luetteloa voidaan täydentää, jos itsensä osallisiksi kokevia tahoja ilmenee lisää

1. Suunnittelualueen ja lähikortteleiden maanomistajat

2. Ne, joiden asumiseen, työntekoon tai muihin oloihin kaava saattaa huomattavasti vaikuttaa, kuten

- Karigasniemen kylän asukkaat
- Karigasniemen kyläalueen maanomistajat -vuokralaiset

3. Viranomaiset

- Lapin ELY-keskus
- Lapin liitto
- Lapin pelastuslaitos
- Saamelaismuseo Siida
- Saamelaiskäräjät
- Metsähallitus
- Tulli / Rajavartiolaitos
- Karasjoen kunta Norjassa

4. Yhteisöt ja yritykset, joiden toimialaa suunnittelussa käsitellään

- Inarin Lapin Vesi Oy
- Utsjoen sähköosuuskunta Oy
- Paistunturin paliskunta
- Asukkaita ja yrityksiä edustavat yhteisöt

9. Osallistuminen ja vuorovaikutuksen järjestäminen

Asemakaavamuutoksesta tiedotetaan Utsjoen kunnan tiedotusmenettelyjen mukaisesti julkisella kuulutuksella, Utsjoen kunnan virallisessa tiedotuslehdessä sekä kunnan internetsivuilla www.utsjoki.fi ja kirjepostina.

Aloitusvaihe

Asemakaavan vireilletulo on kuulutettu 9.11.2020. Karigasniemen keskusta-alueen asemakaavoittamisesta järjestetään yleisötilaisuus Karigasniemellä 9.6.2021. Karigasniemen asukkaille ja maanomistajille jaetaan kyselylomake, jossa kysytään kunkin henkilökohtaisia näkemyksiä kaavoitukselle asetettavista tavoitteista. Kyselylomake ja osallistumis- ja arviointi suunnitelma ovat se jälkeen nähtävänä Utsjoen kunnassa ja kunnan internet sivuilla www.utsjoki.fi / vireilläolevat kaavat. Osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa täydennetään työn aikana tarpeen mukaan.

Ennen valmisteluaineiston nähtäville asettamista järjestetään MRL 66 § ja MRA 18 §:n mukainen viranomaisneuvottelu.

Valmisteluvaihe

Maanomistajien ja Karigasniemen asukkaiden esittämien tavoitteiden pohjalta valmistellaan asemakaavaluonnos. Kaavaluonnos ja selostus sekä muu valmisteluaineisto asetetaan ns. valmisteluvaiheen kuulemista varten

(MRA 30 §) nähtäville. Asemakaavan luonnoksesta ja sen valmistelusta on mahdollisuus jättää kirjallisia tai suullisia mielipiteitä nähtävilläoloaikana.

Ehdotusvaihe

Valmisteluvaiheen aikana saadun palautteen sekä mahdollisten lisäsuunnitelmien ja selvitysten pohjalta valmistellaan kaavaehdotus. Muutoksesta laaditaan lopullinen kaavaehdotus merkintöineen ja määräyksineen sekä lopullinen kaavaselostus. Kaavaehdotus esitellään yleisötilaisuudessa Karigasniemellä.

Asemakaavaehdotus asetetaan julkisesti nähtäville maankäyttö- ja rakennuslain 65 §:n ja maankäyttö- ja rakennusasetuksen 27 §:n mukaisesti.

Kunnan jäsenillä ja osallisella on mahdollisuus tehdä kirjallinen muistutus kaavaehdotuksesta nähtävillä oloaikana.

Hyväksymisvaihe

Ehdotusvaiheessa saadut muistutukset ja lausunnot käsitellään. Mikäli asemakaavaehdotukseen tehdään nähtävillä olon jälkeen oleellisia muutoksia, kaavaehdotus asetetaan uudelleen nähtäville.

Asemakaavan hyväksyy Utsjoen kunnanvaltuusto.

10. Viranomaisyhteistyö

Kaavasta pyydetään valmisteluvaiheessa ja ehdotusvaiheessa lausunnot keskeisiltä viranomaisilta. Viranomaisneuvottelu järjestetään Lapin ELY-keskuksen ja muiden keskeisten viranomaisten kanssa kaavan aloitusvaiheessa sekä tarvittaessa, kun kaavaehdotus on ollut julkisesti nähtävillä.

11. Kaavoituksen arvioitu aikataulu ja päätöksentekovaiheet

	kk / vuosi
Kaava käynnistetty	11/2020
Kaavan vireille tulo kuulutus	11/2020
OAS nähtäville	6/2021
Valmisteluaineisto nähtäville	9/2022
Kaavaehdotus nähtäville	3/2023
Kaavan hyväksyminen	6/2023

12. Yhteystiedot

Utsjoen kunta:

Postiosoite: Utsjoen kunta
PL 41
99981 Utsjoki

Email: kunnanvirasto@utsjoki.fi

Kunnanjohtaja Taina Pieski, puh.050 – 535 1574 email,
taina.pieski@utsjoki.fi

Kiinteistöpäällikkö Markku Porsanger, puh.0400 – 158 561 email,
markku.porsanger@utsjoki.fi

Kaavoitussihteeri Mirja Savolainen, puh 040- 631 9435 email.
mirja.savolainen@edu.utsjoki.fi

Kaavan laatija:

Seitap Oy Tapani Honkanen, maanmittausteknikko, YKS 282, puh.0400-
391 468 email, tapani.honkanen@seitap.inet.fi